

1871



MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM



Mező Ferenc és Mező Katalin:



**S.M.ART-Z:**  
ZENEMŰVÉSZETI FOGLALKOZÁSOKBA  
INTEGRÁLHATÓ VIZSGÁLATOK



ZENEMŰVÉSZETI

1871



MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM  
HUNGARIAN UNIVERSITY OF FINE ARTS

Mező Ferenc és Mező Katalin:



S.M.ART-Z:

ZENEMŰVÉSZETI  
FOGLALKOZÁSOKBA INTEGRÁLHATÓ  
VIZSGÁLATOK

(2020)

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZÁG  
KORMÁNYA

Európai Unió  
Európai Strukturális  
és Beruházási Alapok



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE



Mező Ferenc és Mező Katalin:

## S.M.ART MŰVÉSZETI MÉRŐESZKÖZ

# S.M.ART-Z: ZENEMŰVÉSZETI FOGLALKOZÁSOKBA INTEGRÁLHATÓ VIZSGÁLATOK

(2020)



**Készült:**

A Magyar Képzőművészeti Egyetem  
„A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése  
a köznevelési intézményekben” című,  
EFOP-3.2.6-16-2016-00001 azonosítószámú projektjének,  
„Művészeti mérőeszköz fejlesztés” alprojektje keretében.

Szerzők: Mező Ferenc (PhD) és Mező Katalin (PhD)

Lektor: Kelemen Lajos (PhD)

Kiadja: Magyar Képzőművészeti Egyetem  
(1062 Budapest, Andrásy u. 69-71.)

ISBN 978-963-7165-90-0

Irodalomjegyzékben:

Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART művészeti mérőeszköz. S.M.ART-Z: zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.

**TARTALOM**

<b>BEVEZETŐ.....</b>	<b>7</b>
<b>1. S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT .....</b>	<b>9</b>
S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: VÁLASZLAP .....	10
S.M.ART KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: VÁLASZLAP .....	11
I. SZINTÉZIS.....	13
II. ANALÍZIS.....	25
III. MEMÓRIA.....	37
IV. MEGFIGYELÉS .....	38
<b>2. S.M.ART-Z MEGFIGYELÉSI SZEMPONTSOR.....</b>	<b>39</b>
S.M.ART-Z MEGFIGYELÉSI SZEMPONTSOR.....	40
S.M.ART-Z MEGFIGYELÉSI SZEMPONTSOR EGYÉNI JEGYZŐKÖNYV .....	43
S.M.ART-Z MEGFIGYELÉSI SZEMPONTSOR CSOPORTOS JEGYZŐKÖNYV .....	44
<b>3. S.M.ART-Z SZÜLŐI KÉRDŐÍVES ADATGYŰJTÉS .....</b>	<b>45</b>
S.M.ART-Z SZÜLŐI KÉRDŐÍV .....	46
<b>4. S.M.ART-Z INTERJÚ.....</b>	<b>47</b>
S.M.ART-Z STRUKTÚRÁLT INTERJÚ ADATLAP .....	48
<b>5. S.M.ART-Z NONKOGNITÍV ÉLMÉNYFELTÁRÓ GYAKORLAT .....</b>	<b>53</b>
S.M.ART-Z NONKOGNITÍV ÉLMÉNYFELTÁRÓ GYAKORLAT: VÁLASZLAP .....	54
S.M.ART-Z NONKOGNITÍV ÉLMÉNYFELTÁRÓ GYAKORLAT: ÖSSZEGZÉS.....	55
<b>IRODALOM.....</b>	<b>57</b>



## **BEVEZETŐ**

A S.M.ART-Z zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok célja (v.ö.: Mező és Mező, 2019), hogy elsősorban az óvoda-iskola átmenet időszakában (v.ö.: Hanák, 2015) segítse a pedagógusok munkáját a tanulók megismerésével kapcsolatban, a diákok egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodó, differenciált nevelés-oktatás biztosítása érdekében (miként azt a diákok számára a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. CXCV. törvény is biztosítani kívánja). A tanulók megismerése pedig egyaránt szolgálhat tehetséggondozást érintő célokat, s eszköz lehet a korai iskolaelhagyás (Hanák, 2016) megelőzésében is.

A teszt felhasználói célcsoportja: *pedagógusok (főként tanítók), óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok, pszichológusok*

A közvetlen vizsgálati célcsoportot 6 éves és idősebb általános iskolai tanulók jelentik, közvetett módon azonban szüleiktől és pedagógusaiktól is gyűjthetünk információkat.

A S.M.ART-Z (ami egy bővebb művészeti diagnosztikai eszközrendszer egyik elemének tekinthető) egymástól függetlenül is használható kognitív teljesítménytesztből, megfigyelési szempontsorból, szülői kérdőívből és interjúból, valamint nonkognitív élményfeltáró gyakorlatból áll.

A következő oldalakon a S.M.ART-Z eszközcsaládhoz tartozó teljesítményteszt, megfigyelési szempontsor, szülői kérdőív, interjúkérdés sorozat, és nonkognitív élményfeltáró gyakorlat kerül bemutatásra. A feladatokhoz tartozó további instrukciók, magyarázatok a S.M.ART-Z kézikönyvben találhatóak meg (Mező és Mező, 2020).







## 1. S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT

A S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt zeneművészeti foglalkozásokba integrálható feladatokat tartalmaz.

Az alábbiakban megtalálható a S.M.ART-Z önálló felvételek javaslott válaszlappal, a SMART kognitív teljesítményteszt teljes felvételek javaslott válaszlappal (mely a S.M.ART-Z részteszt adatait is rögzíti). Ezen kívül megtalálhatók a S.M.ART-Z teszt során alkalmazott verbális ingereket tartalmazó gyűjtemény is, valamint:

- a szintézis vizsgálatokhoz használt példafeladat, tesztfeladat, s 10 kiegészítő feladat;
- az analízis vizsgálatokhoz használt példafeladat, tesztfeladat, s 10 kiegészítő feladat;
- a munkamemória vizsgálatokhoz használt tesztfeladat;
- a megfigyelés vizsgálatokhoz használt tesztfeladat.

Az instrukciók és a vizsgálattal kapcsolatos megfontolások az alábbi szakirodalomban találhatóak meg:

Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART-Z: kézikönyv*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.

**S.M.ART** S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: VÁLASZLAP  
MŰVÉSZETI MÉRŐESZKÖZ

Vizsgálati személy (v.sz.):		V.sz. neme:	<input type="checkbox"/> nő	<input type="checkbox"/> ffi
V.sz. életkora:		V.sz. évfolyama/osztálya:		
V.sz.-t nevelő intézmény:				
Vizsgálatvezető:		Dátum:		

S.M.ART-Z:

Gyakorlás:

X								
	X							




1. Szintézis:




2. Analízis:




3. Emlékezet:




















4. Megfigyelés:

**S.M.ART** S.M.ART KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: VÁLASZLAP  
MŰVÉSZETI MÉRŐESZKÖZ

<b>Vizsgálati személy (v.sz.):</b>		<b>V.sz. neme:</b>	<input type="checkbox"/> nő <input type="checkbox"/> ffi
<b>V.sz. életkora:</b>		<b>V.sz. évfolyama/osztálya:</b>	
<b>V.sz.-t nevelő intézmény:</b>			
<b>Vizsgálatvezető:</b>		<b>Dátum:</b>	


Megjegyzés: a feladatok sorszámozása a S.M.ART-K, -Z, -I és -T együttes felvétele esetén javasolt sorrendet jelzi (ezért nem folyamatos). A szürke háttérrel jelzett feladatok egyéni helyzetben, a többi csoportos helyzetben is felvehető k.




**S.M.ART-K:**


	
1. Szintézis:   	2. Analízis:   
	
3. Emlékezet:   	4. Megfigyelés:   




**S.M.ART-Z:** 5. GYAKORLÁS: magas, mély hangok megismerése és jelölése


x								
	x							




6. Szintézis: 



  




7. Analízis: 


























  

8. Emlékezet: 

9. Megf.: 

<b>S.M.ART-Z:</b>				<b>S.M.ART-T:</b>			
<i>Szintézis:</i>	<i>Analízis:</i>	<i>Emlékezet:</i>	<i>Figyelem:</i>	<i>Szintézis:</i>	<i>Analízis:</i>	<i>Emlékezet:</i>	<i>Figyelem:</i>
  	  	  	  	  	  	  	  
12.	13.	16.	14.	10.	11.	17.	15.

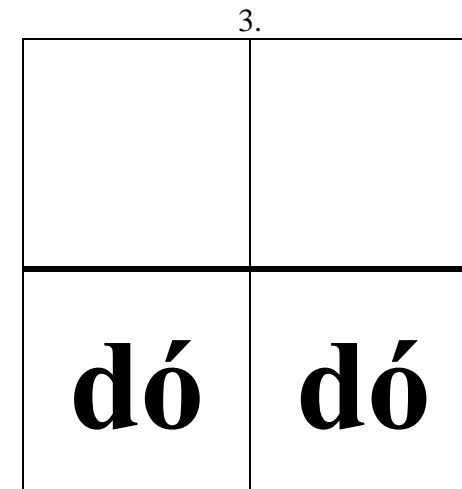
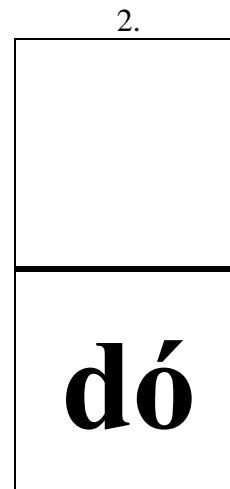
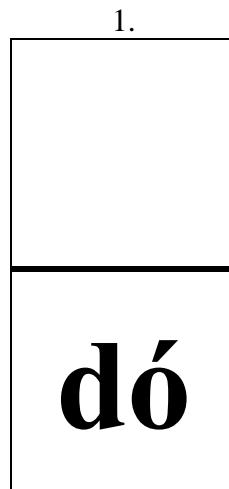
## GYAKORLÁS

S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: VÁLASZADÁS MÓDJÁNAK GYAKORLÁSA

<b>szó</b>	X		X		X	X			X	
<b>dó</b>		X		X			X	X		X

## I. SZINTÉZIS

☀ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS PÉLDAFELADAT



☀ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS TESZTFELADAT

1.

<b>dó</b>

2.

<b>SZÓ</b>

☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 1. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>szó</b>

2.

<b>dó</b>



☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 2. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

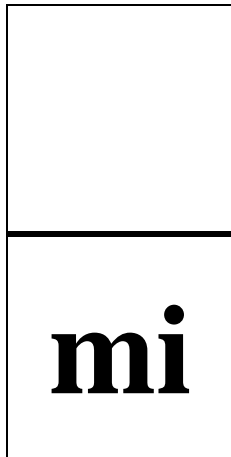
<b>SZÓ</b>

2.

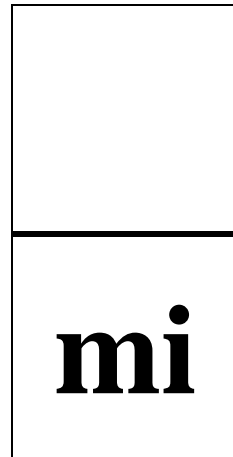
<b>SZÓ</b>

☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 3. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.



2.



☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 4. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>mi</b>

2.

<b>SZÓ</b>

☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 5. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>szó</b>

2.

<b>mi</b>

☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 6. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>lá</b>

2.

<b>lá</b>

☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 7. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>mi</b>

2.

<b>lá</b>

☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 8. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>lá</b>

2.

<b>mi</b>

☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 9. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>dó</b>

2.

<b>mi</b>



☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: SZINTÉZIS 10. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

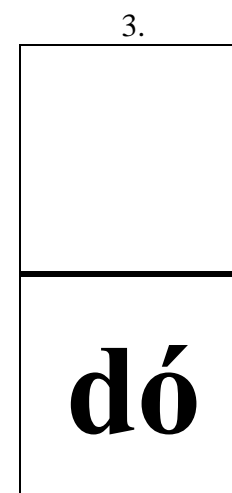
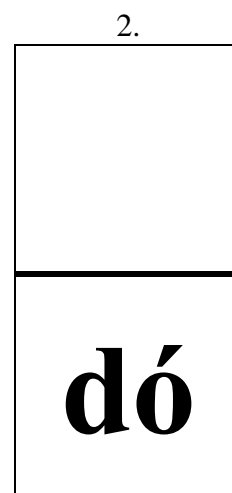
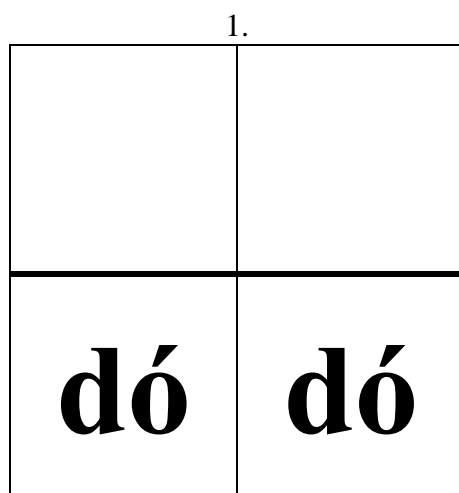
<b>mi</b>

2.

<b>dó</b>

## II. ANALÍZIS

### ◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS PÉLDAFELADAT



◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS TESZTFELADAT

1.

<b>szó</b>	
	<b>dó</b>

2.

<b>szó</b>

◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 1. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

	<b>SZÓ</b>
<b>dó</b>	

2.

<b>dó</b>

◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 2. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

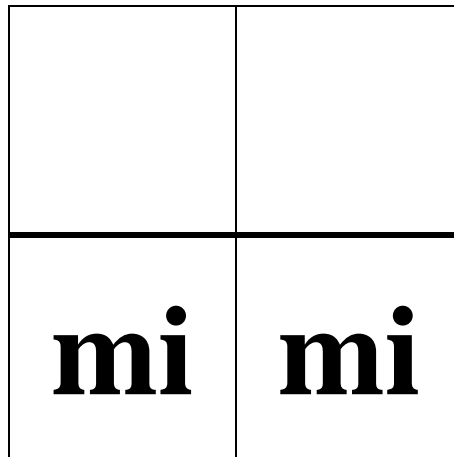
<b>SZÓ</b>	<b>SZÓ</b>

2.

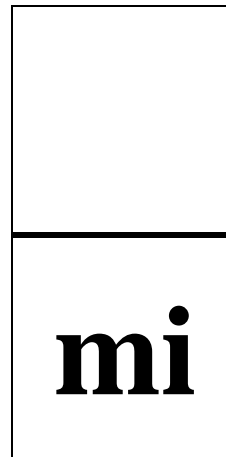
<b>SZÓ</b>

◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 3. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.



2.



◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 4. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

	<b>SZÓ</b>
<b>mi</b>	

2.

<b>mi</b>

◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 5. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>szó</b>	
	<b>mi</b>

2.

<b>szó</b>



◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 6. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>lá</b>	<b>lá</b>

2.

<b>lá</b>

◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 7. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

	<b>lá</b>
<b>mi</b>	

2.

<b>mi</b>

◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 8. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>lá</b>	
	<b>mi</b>

2.

<b>lá</b>

◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 9. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

	<b>mi</b>
<b>dó</b>	

2.

<b>dó</b>

◆ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: ANALÍZIS 10. KIEGÉSZÍTŐ FELADAT

1.

<b>mi</b>	
	<b>dó</b>

2.

<b>mi</b>

### III. MEMÓRIA

☼ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: MEMÓRIA FELADAT

1.	2.	3.	4.
	<b>SZÓ</b>	<b>SZÓ</b>	
<b>dó</b>			<b>dó</b>

**IV. MEGFIGYELÉS**

☞ S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT: MEGFIGYELÉS FELADAT

1.	2.	3.	4.
	<b>SZÓ</b>	<b>SZÓ</b>	
<b>dó</b>			<b>dó</b>



## 2. S.M.ART-Z MEGFIGYELÉSI SZEMPONTSOR

A S.M.ART-Z megfigyelési szempontsor zeneművészeti foglalkozások, tevékenységek alkalmával alkalmazható, a tanulók megismerését szolgáló eszköz.

Az alábbiakban megtalálható:

1. A S.M.ART-Z szempontsor
2. A S.M.ART-Z megfigyelési szempontsor egyéni jegyzőkönyv
3. A S.M.ART-Z megfigyelési szempontsor csoportos jegyzőkönyv

Az instrukciók és a vizsgálattal kapcsolatos megfontolások az alábbi szakirodalomban találhatóak meg:

Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART-Z: kézikönyv*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.



**A: Általános adottságokra utaló megnyilvánulások***A1: Hallásélesség*

- A tanuló nem hall jól – például: feltűnően sokat kérdez vissza, jellegzetesen egyik fülét fordítja a zeneirányába, kezével tölcserít formál a füléhez zenehallgatás közben, zenealkotásra vonatkozó szóbeli instrukciókat (nem motiválatlanság miatt és nem értelmi problémák miatt) rosszul teljesíti: hallásvizsgálat javasolt.
- A gyermek hallása a hétköznapi kommunikációt lehetővé tevőnek tűnik: beavatkozás nem szükséges.

*A2: Tiszta énekhang*

- Énekhangja nem tiszta: a zenei hangokat téveszti éneklés közben, hamisan énekel. Zeneművészetre nevelés célja a tiszta énekhang kialakítása lehet.
- Tiszta énekhang: a zenei hangokat pontosan eltalálja éneklés közben. Zeneművészetre nevelő tehetséggondozó programba történő beavatkozása javasolt.

*A3: Dalrepertoár*

- A tanuló nem ismer dalokat vagy csak 1-2 dalt ismer. A zenei fejlesztés során a dalrepertoár bővítésére is figyelmet szükséges fordítani. Amennyiben a daltanulás nehézkes és a dalrepertoár nehezen bővíthető, akkor annak hátterében a motiválatlanságtól a tanulási nehézségeken át az auditív érzékelés problémáig terjedő skálán kereshetünk okokat. Ez további kivizsgálást igényelhet.
- A tanuló (szöveget, dallamot tekintve egyaránt) sok dalt ismer. Zeneművészetre nevelés jellegű tehetséggondozás javasolt számára. A bőséges dalrepertoár egyben jelzi a verbális és a zenei memória kiváló működését, valamint a zene iránti érdeklődést. A gazdag dalrepertoár hátterében a szociális környezet (például család, pedagógusok stb.) célzott pedagógiai tevékenysége és/vagy a média hatása (például rádióból hallott dalokat sajátít el a tanuló) és/vagy az önálló dalszövegírói/zeneszerzői törekvések állhatnak.

*A4: Dal-, dallamtanulás tempója*

- Lassú, nehézkes: kb. 4 soros dalszöveget 4-nél több meghallgatás után tud csak elsajátítani, visszaénekelni. Ennek hátterében hallásprobléma, figyelmetlenség, memorizálási probléma, motiválatlanság is állhat – az okok feltárása további vizsgálatot igényelnek.
- Gyors: 4 soros dalszöveget és a hozzátartozó dallamot 1-4 meghallgatás után elsajátít, visszaénekel. Ez jó hallásra, figyelemre, memóriára, hangképzésre utal. Zeneművészetre nevelést célzó tehetséggondozása javasolt.

*A5: Feladat megértése*

- Nehezen vagy egyáltalán nem érti meg a zenei alkotással kapcsolatos feladatot. Eldöntendő, hogy zenével kapcsolatos módszertani hiányosság, szövegértésségi, intellektuális probléma, debilizáló szorongás, vagy nem megfelelő instrukció áll-e a háttérben, s ennek megfelelő fejlesztésre van szükség (akár művészettel nevelés keretében, akár azon kívül).
- Azonnal megértette a feladatot: beavatkozás nem szükséges.

**S: Speciális művészeti képességekre utaló megnyilvánulások***S1: Ritmusérzék*

- Nem jó: művészettel nevelés keretében a ritmusérzék fejlesztése javasolt.
- Jó: zeneművészetre nevelés jellegű tehetségfejlesztés javasolt.

*S2: Hangdiszkrimináció*

- A hangsorban két egymást követő hang (pl. dó és ré) közötti különbséget nem ismeri fel. Javaslat: hallásvizsgálat, zenei fejlesztés során a hangok közötti különbség gyakorlása.
- A hangsorban két egymást követő hang (pl. dó és ré) különbségét biztosan azonosítja. Művészetre nevelés keretében történő tehetségfejlesztés javasolt.

*S3: Hangterjedelem produkció*

- Nem tud öt hang terjedelemben biztosan énekhangot képezni. E téren zenei fejlesztés javasolt.
- Öt hang terjedelemben biztosan tud énekhangot képezni. Zeneművészetre irányuló tehetségfejlesztése javasolt.

*S4: Kompozíció tudatos, tervszerű megválasztása*

- Nem jellemző (a zenei motívumok jóformán ötletszerűen, felismerhető kompozíció nélkül követik egymást, s ez feltehetően nem szándékosan alkalmazott művészeti kifejezési eszköz): művészetre nevelés keretében a kompozícióval kapcsolatos témakör feldolgozása javasolt.
- Megjelenik: művészetre nevelés keretében történő tehetségfejlesztés javasolt.

*S5: Dallamreprodukció*

---

**S.M.ART-Z: ZENEMŰVÉSZETI FOGLALKOZÁSOKBA INTEGRÁLHATÓ VIZSGÁLATOK**

---

- Elhangzott dallamokat nem tud hibátlanul visszaadni. Ez egyaránt utalhat az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a hangképzés egymástól független vagy akár összefüggő problémájára. Fejlesztési javaslat: hallásvizsgálat, illetve zenei foglalkozások keretében dallam reprodukció gyakorlása (akár művészettel nevelési jelleggel a figyelem, emlékezet, hangképzés „tornáztatásának” céljából is).
- Hibátlanul reprodukálja az elhangzott dallamokat. Megjelenik: művészetre nevelés keretében történő tehetségfejlesztés javasolt.

**K: Kreativitásra utaló megnyilvánulások****K1: Fluencia (ötletgazdagság)**

- A tanulónak nincsenek zeneművei: kisiskoláskorban ez nem is jellemző, zeneművészetre nevelés során erre a területre is fókuszálhat.
- A tanulónak van(nak) saját zeneműve(i): ötletgazdagságra és feladat iránti elkötelezettségre egyaránt utal. Zeneművészetre nevelés keretében történő tehetségfejlesztés javasolt.

**K2: Originalitás (eredetiség)**

- Sematikus, nem egyedi ötletek jellemzik zenealkotását: egyéni stílus kialakítása és kreativitás felé ható fejlesztés javasolt (akár művészettel nevelés keretében, akár azon kívül).
- Egyedi ötletei vannak, nemcsak a megszokott sémákat (például ritmusokat, dallamokat, hangszereket stb.) alkalmazó zeneműveket alkot: zeneművészetre nevelés keretében történő tehetségfejlesztés javasolt.

**K3: Flexibilitás (rugalmasság)**

- A tanuló mindig ugyanazt a néhány visszatérő zenemotívumot szövi műveibe: művészettel nevelés keretében (is) történő flexibilitás-fejlesztés javasolt.
- A tanuló változatos zenemotívumokat alkalmaz: művészetre nevelés keretében történő tehetségfejlesztés javasolt.

**K4: Elaboráció (kidolgozottság, részletgazdagság)**

- Nem részletgazdag alkotás: művészetre nevelés során a részletezettségre történő koncentráció javasolt művészettel nevelés keretében.
- A gyermek műve részletes, kidolgozott: pozitív megerősítés javasolt. Művészetre nevelés keretében történő tehetségfejlesztés javasolt.

**K5: Humor produkció**

- Műveire nem jellemző a humorosság: ez önmagában nem probléma. Ha erre igény mutatkozik, akkor művészettel nevelés keretében lehet próbálkozni a humorérzék és -produkció fejlesztésével.
- Humoros alkotásai is vannak: a humorprodukció távoli asszociációkra és problémaérzékenységre utaló kreativitásjegy. Művészetre nevelés keretében történő tehetségfejlesztés javasolt.

**M: Motivációra vonatkozó megfigyelések****M1: Zenealkotásra vonatkozó belső motiváció (a zenealkotás, mint szabadidős tevékenység)**

- A tanuló felszólítás nélkül nem talál ki ritmusokat, dallamokat, dalokat, zenedarabokat. Javaslat: érdeklődés felkeltése a zeneművészet iránt és/vagy más érdeklődési terület ajánlása.
- A gyermek szabadon választott feladatként a ritmus-, dallam-, dal-, zenedarab-alkotást választotta: ez a feladat iránti elköteleződésre utal. A tanuló várhatóan szívesen vesz részt művészetre/művészettel nevelő tehetséggondozó programban.

**M2: Reagálás a zeneművészeti alkotásra vonatkozó külső motivációra (ritmus-, dallam stb. alkotás felszólításra)**

- A tanuló nem alkot zenei produktumokat felszólításra: további vizsgálat során tisztázni kell, hogy ez a feladattudat hiányának (pl. más tevékenységek során is ez jellemzi a tanulót) és/vagy a zenealkotással kapcsolatos gátlásosság következménye („Nem tudok zenét kitalálni...” attitűd) és/vagy dac megnyilvánulása-e.
- A tanuló felszólításra zenei produktumot alkot: ez arra utal, hogy a tanuló a pedagógustól származó instrukciót megérti, teljesíteni próbálja, nincs különösebb gátlása a zenealkotással kapcsolatban, nem dacol a pedagógussal a tevékenység vonatkozásában.

**M3: Kitartó, figyelmes munka a zenei alkotótevékenységet igénylő feladatok során**

- A gyermek nem dolgozik kitartóan, figyelme gyorsan elkalandozik és/vagy nehezen fenntartható: ez érdeklődés hiányára utal és/vagy (amennyiben más helyzetekben is jellemzője ez a tanulónak) figyelem zavar megnyilvánulása lehet, ami tekintetben célszerű további vizsgálatok végzése.
- A gyermek a feladat végéig kitartóan dolgozott, a figyelme nem kalandozott el: ez a feladat iránti elköteleződésre utal. A tanuló várhatóan szívesen vesz részt művészetre/művészettel nevelő tehetséggondozó programban.

**M4: Bevonódás a zenealkotásba**

- A tanuló felszólításra azonnal abbahagyja a zenealkotást, s nem mutat további érdeklődést elkészült műve iránt.  
Javaslat: érdeklődés felkeltése a zeneművészet iránt és/vagy más érdeklődési terület ajánlása.
- A gyermek nem akarja abba hagyni a feladatot, szívesen folytatná a tevékenységet: ez a feladat iránti elköteleződésre utal. A tanuló várhatóan szívesen vesz részt művészetre/művészettel nevelő tehetséggondozó programban.

---

*M5: Zenei szerepléssel kapcsolatos motiváció*

- A tanuló nem szeret zenei szereplést (például: közönség előtti éneklést, zenélést) vállalni: ez esetenként a szorongás, illetve a motiválatlanság jele lehet. Javaslat: érdeklődés felkeltése és/vagy más érdeklődési terület ajánlása és/vagy a szorongásra utaló jelek figyelése, s szükség esetén a szorongás kezelése.
  - A tanuló szeret zenei szereplést (például: éneklést, zenélést) vállalni: ez feladat iránti elköteleződésre utal, a tanuló várhatóan szívesen vesz részt zeneművészetre/-művészettel nevelő tehetséggondozó programban.
-

<b>Vizsgálati személy (v.sz.):</b>		<b>V.sz. neve:</b>	<input type="checkbox"/> nő <input type="checkbox"/> ffi
<b>V.sz. életkora:</b>		<b>V.sz. évfolyama/osztálya:</b>	
<b>V.sz.-t nevelő intézmény:</b>			
<b>Vizsgálatvezető (megfigyelést végző) személy:</b>			
<b>Megfigyelés időtartama:</b>	<input type="checkbox"/> ... perc <input type="checkbox"/> 1 tanóra <input type="checkbox"/> több tanóra <input type="checkbox"/> egyéb:...		
<b>Jelen megfigyelési jegyzőkönyv kezdő-záró dátuma</b>	-		

**Kitöltési útmutató:** a megfigyelési szempontsor tanulmányozását követően az alábbi 20 megfigyelési szempont után X-szel jelöljük a tanulóval kapcsolatos kedvező/kedvezőtlen tapasztalatot. Ha még nem volt alkalom egy szempont megfigyelésére, akkor hagyjuk üresen az adott sorhoz tartozó cellákat!

Témakör	Megfigyelési szempont	Kedvezőtlen tapasztalat	Kedvező tapasztalat
<b>A:</b> Általános adottságok	A1: Hallásélesség		
	A2: Tiszta énekhang		
	A3: Dalrepertoár		
	A4: Dal-, dallamtanulás tempója		
	A5: Feladat megértése		
<b>S:</b> Speciális művészeti képességek	S1: Ritmusérzék		
	S2: Hangterjedelem percepció		
	S3: Hangterjedelem produkció		
	S4: Kompozíció tudatos, tervszerű megválasztása		
	S5: Dallamreprodukció		
<b>K:</b> Kreativitás	K1: Fluencia (ötletgazdagság)		
	K2: Originalitás (eredetiség)		
	K3: Flexibilitás (rugalmasság)		
	K4: Elaboráció (kidolgozottság, részletgazdagság)		
	K5: Humor produkció		
<b>M:</b> Motiváció	M1: Zenealkotásra vonatkozó belső motiváció		
	M2: Reagálás a zenemű alkotásra vonatkozó külső motivációra		
	M3: Kitartó, figyelmes munka a zenei alkotás során		
	M4: Bevonódás a zenealkotásba		
	M5: Zenei szerepléssel kapcsolatos motiváció		
<b>Összesen (ha már minden szempont esetében van X-jelölés):</b>			

**Értelmezés:**

<input type="radio"/> Kedvezőtlen tapasztalatok száma	<input type="checkbox"/> Kedvező tapasztalatok száma
<b>11-20 pont:</b> A tanuló esetében a művészettel nevelés elsődleges céljaként a megfigyelés során kedvezőtlen tapasztalatokként jelzett szempontok korrigálását, fejlesztését kell megjelölni. A tanuló egyéni fejlesztése kifejezetten javasolt!	<b>18-20 pont:</b> A tanuló tehetségigéretnek tekinthető a zeneművészet terén. Fejlesztési javaslat: zeneművészetre nevelés terén módszertani jellegű gazdagító, illetve teljesítményre ösztönző tehetséggondozó programba történő bevonása javasolt.
<b>4-10 pont:</b> A tanuló esetében a művészettel nevelés elsődleges céljaként a megfigyelés során kedvezőtlen tapasztalatokként jelzett szempontok korrigálását, fejlesztését kell megjelölni. A tanuló csoportos fejlesztése javasolt a kedvezőtlennek ítélt szempontok tekintetében.	<b>11-17 pont:</b> A tanuló egyenlőre nem tekinthető zeneművészeti tehetségigéretnek, de várhatóan jól reagálhat az zeneművészeti fejlesztésre. Fejlesztési javaslat: a megfigyelés során kedvezőtlennek talált szempontokra fókuszáló művészetre nevelést célzó programba történő beavatkozása javasolt.
<b>0-3 pont:</b> A művészettel/művészetre nevelés révén a megfigyelés során kedvezőtlen tapasztalatokként jelzett szempontok korrigálását, fejlesztését kell megjelölni. A probléma súlyától függően mérlegelendő, hogy szükséges-e tanórán kívüli egyéni/csoportos ellátás.	<b>0-10 pont:</b> A tanuló egyenlőre nem tekinthető tehetségigéretnek az zeneművészetek terén, s intenzív zenei (ön)nevelési tevékenység nélkül, spontán módon nem is várható a zenei képességek, készségek, érdeklődés jelentős mértékű változása.

<b>Intézmény:</b>		<b>Osztály:</b>	
<b>Jelen megfigyelési jegyzőkönyv kezdő-záró dátuma:</b>			
<b>Vizsgálatvezető (megfigyelést végző) személy:</b>	-		

**Kitöltési útmutató:** a megfigyelési szempontsor tanulmányozását követően az alábbi 20 megfigyelési szempont alapján X-szel jelöljük a tanulóval kapcsolatos kedvező/kedvezőtlen tapasztalatot. Ha még nem volt alkalom egy szempont megfigyelésére, akkor hagyjuk üresen az adott sorhoz tartozó cellákat!

**Jelmagyarázat:** ○ = kedvezőtlen tapasztalat, □ = kedvező tapasztalat

Tanuló	Általános adottság					Speciális képesség					Kreativitás					Motiváció					○ Össz.	□ Össz.	
	A1	A2	A3	A4	A5	S1	S2	S3	S4	S5	K1	K2	K3	K4	K5	M1	M2	M3	M4	M5			
1.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□			
2.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
3.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
4.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
5.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
6.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
7.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
8.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
9.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
10.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
11.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
12.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
13.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
14.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
15.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
16.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
17.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
18.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
19.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
20.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
21.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
22.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
23.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
24.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
25.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
26.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
27.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
28.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
29.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
30.	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□	○□		
<b>Osztály ○ összesen (fő):</b>																							
<b>Osztály □ összesen (fő):</b>																							

**Tanulónkénti (soronkénti) összesített pontszámok értelmezése:**

○ Kedvezőtlen tapasztalatok	□ Kedvező tapasztalatok
<b>11-20 pont:</b> A tanuló egyéni fejlesztése a kedvezőtlen tapasztalatok tekintetében kifejezetten javasolt!	<b>18-20 pont:</b> A tanuló tehetségigéretnek tekinthető a zeneművészet terén. Fejlesztési javaslat: zeneművészetre nevelés terén módszertani jellegű gazdagító, illetve teljesítményre ösztönző tehetséggondozó programba történő bevonása javasolt.
<b>4-10 pont:</b> A tanuló csoportos fejlesztése a kedvezőtlen tapasztalatok tekintetében javasolt.	<b>11-17 pont:</b> A tanuló egyenlőre nem tekinthető zeneművészeti tehetségigéretnek, de várhatóan jól reagálhat az zeneművészeti fejlesztésre. Fejlesztési javaslat: a megfigyelés során kedvezőtlennek talált szempontokra fókuszáló művészetre nevelést célzó programba történő beálogatása javasolt.
<b>0-3 pont:</b> A probléma súlyától függően mérlegelendő, hogy szükséges-e tanórán kívüli egyéni/csoportos ellátás a kedvezőtlen tapasztalatok tekintetében.	<b>0-10 pont:</b> A tanuló egyenlőre nem tekinthető tehetségigéretnek a zeneművészet terén, s intenzív zenei (ön)nevelési tevékenység nélkül, spontán módon nem is várható a zeneművészeti képességek, készségek, érdeklődés jelentős mértékű változása.

**Osztályszintű (megfigyelési szempontonkénti, oszloponkénti) összesítés értelmezése:**

Az osztály szintű pontszámok tanulói létszámokat adnak meg az adott szempontra vonatkozó kedvező/kedvezőtlen megfigyelés vonatkozásában. Ha a tanulók több, mint 90%-ára jellemző egy szempont, akkor az alapján homogénnek tekinthető a csoport, ellenkező esetben heterogén tanulói összetételről beszélhetünk az adott szempont aspektusából. Homogénnek tekinthető csoportok esetében az egész csoportot érintő fejlesztés is lehetséges (ami azonban nem zárja ki a párhuzamosan történő egyéni fejlesztés lehetőségét sem).



### 3. S.M.ART-Z SZÜLŐI KÉRDŐÍVES ADATGYŰJTÉS

A S.M.ART-Z kérdőív célja, hogy a szülőktől segítsen információkat gyűjteni gyermekük otthoni – olykor csak kizárólag általuk ismert, megtapasztalt! – művészeti jellemzőivel kapcsolatban.

A kérdőív 10 eldöntendő kérdést tartalmaz, kitöltése sem igényel 10 percnél több időt. Az eredmények pedig nemcsak a gyermek művészeti teljesítményét, hanem a család művészeti neveléssel kapcsolatos attitűdjét is segíthet megragadni. A kérdőív kiinduló alapja lehet a szülőkkel folytatott interjúnak (lásd: következő fejezetet).

Az instrukciók és a vizsgálattal kapcsolatos megfontolások az alábbi szakirodalomban találhatóak meg:

Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART-Z: kézikönyv*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.


**S.M.ART** S.M.ART-Z SZÜLŐI KÉRDŐÍV  
 MŰVÉSZETI MÉRŐESZKÖZ

*Tisztelt Szülő!*

E kérdőív célja, hogy megismerjük az Ön tapasztalatait gyermeke néhány zeneművészeti (leginkább az ének-zene tantárgyhoz kötődő) jellemzőjéről. A gyermek személyére szabott nevelés érdekében szeretnénk Öt jobban megismerni, azoknak az információknak az alapján, amit az iskolában nem észlelhetünk, ám amelyekkel szülőként Ön rendelkezik. Nincs jó vagy rossz válasz. A válaszadás várhatóan kevesebb, mint 10 percet vesz igénybe.

<b>Gyermek neve:</b>		<b>Neme:</b>	<input type="checkbox"/> nő	<input type="checkbox"/> ffi
<b>Életkora:</b>		<b>Évfolyama/osztálya:</b>		
<b>Köznevelési intézmény:</b>				
<b>Válaszadó szülő neve:</b>				
<b>Kitöltés dátuma:</b>				

Kérjük, válaszoljon az alábbi állítások mögött álló „igaz” vagy „hamis” szavak bekarikázásával!

1) Otthon a gyermekem szívesen (felszólítás nélkül is) alkot dallamokat, dalokat szabad idejében.	igaz	hamis
2) Otthon a gyermekem felszólításra kedvvel alkot dallamokat, dalszövegeket.	igaz	hamis
3) Otthon a gyermekem felszólításra sem alkot dallamokat, dalszövegeket.	igaz	hamis
4) A gyermekemnek nincsenek gátlásai, ha dalokat, dallamokat kell alkotni, előadni.	igaz	hamis
5) A gyermekemet otthon céltudatosan tanítottuk/tanítjuk énekelni, zenélni és/vagy zenei alkotótevékenységet folytatni.	igaz	hamis
6) A gyermekemet zeneművészeti különfoglalkozásokra járatuk/járatjuk.	igaz	hamis
7) A gyermekem már indult zeneművészeti versenyeken, pályázatokon alkotásaival.	igaz	hamis
8) A gyermekem alkotásaival, előadásaival már díjakat nyert zeneművészeti versenyeken.	igaz	hamis
9) A gyermekem már nagyon korán (8-10 hónapos korában) felismerhetően tudott elénekelni dalocskákat.	igaz	hamis
10) A gyermekem zenei produkcióit, fellépéseit, saját szerzeményeit dokumentáló (írott, hang-, kép-, filmfelvételen rögzített) gyűjtemény a családban rendelkezésre áll.	igaz	hamis

Vége van a kérdőívnek.  
Köszönjük a válaszadást!



#### 4. S.M.ART-Z INTERJÚ

A strukturált interjú a S.M.ART-Z kérdőív 10 kérdéséből indul ki, és azokhoz gyűjt további információkat az alábbiak alapján:

- a) Az interjú kérdéssora összesen 50 kérdésből áll.
- b) Az 50 kérdés 10 fő témakörre, s 40 kiegészítő kérdésre tagolódik.
- c) A 10 fő témakör azonos a S.M.ART-Z kérdőív 10 eldöntendő kérdésével (az adatgyűjtés akár azzal is megtörténhet).
- d) Mindegyik fő témakörön belül „Ha igaz” és „Ha nem igaz” válaszlehetőség irányába folytatódhat az interjú.
- e) A „Ha igaz” és a „Ha nem igaz” esetben is 2-2 kifejtős kérdés található az interjú szövegében.
- f) Egy interjúalanyunk így az 50 kérdésből a fő témakörök 10 eldöntendő kérdésére, illetve azokon belül 10 témakör x 2 kérdés = 20 kifejtős kérdésre kell választ adnia. Interjúalanyonként ez összesen 10 kiegészítendő kérdés + 20 kifejtős kérdés = 30 kérdés megválaszolását feltételezi.
- g) A válaszadás hosszától függően az interjú 30-60 perc időtartamot vesz igénybe.

Noha az interjú nem tartalmaz különösebben „érzékeny” kérdéseket, mégis (a gyermek énképe, önértékelése, méltósága, a gyermek-szülő jó viszony és a lehetőségekhez képest őszinte szülői válaszadás biztosítása érdekében) javasoljuk, hogy a gyermek ne legyen fültanúja az interjúnak.

Az instrukciók és a vizsgálattal kapcsolatos megfontolások az alábbi szakirodalomban találhatóak meg:

Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART-Z: kézikönyv*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.



<b>Gyermek neve:</b>		<b>Neme:</b>	<input type="checkbox"/> nő <input type="checkbox"/> ffi
<b>Életkora:</b>		<b>Évfolyama/osztálya:</b>	
<b>Köznevelési intézmény:</b>			
<b>Válaszadó szülő neve:</b>			
<b>Vizsgálatvezető neve:</b>			
<b>Dátum:</b>			

**1. Igaz ez az állítás: „Otthon a gyermekem szívesen (felszólítás nélkül is) alkot dallamokat, dalokat szabad idejében”?**

*Ha igaz:*

1.1. Milyen gyakran alkot a gyermek dallamokat, dalokat szabad idejében (naponta, hetente)?	<i>Válasz:</i>
1.2. Milyen témában alkot?	<i>Válasz:</i>

*Ha nem igaz:*

1.3. Mi lehet ennek az oka?	<i>Válasz:</i>
1.4. Mit csinál szabadidejében a gyermek?	<i>Válasz:</i>

**2. Igaz ez az állítás: „Otthon a gyermekem felszólításra kedvvel alkot dallamokat, dalszövegeket”?**

*Ha igaz:*

2.1. Milyen gyakran „szólítják fel” zeneművészeti alkotások létrehozására?	<i>Válasz:</i>
2.2. Egyénileg vagy szülővel/testvérrel/nagyszülővel közösen tevékenykedik ilyenkor a gyermek?	<i>Válasz:</i>

*Ha nem igaz:*

2.3. Milyen gyakran kéri a gyermektől, hogy zeneművészeti tevékenységet folytasson otthon?	<i>Válasz:</i>
2.4. Hogyan fejezi ki a kedvetlenségét ilyenkor a gyermek?	<i>Válasz:</i>

**3. Igaz ez az állítás: „Otthon a gyermekem felszólításra sem alkot dallamokat, dalszövegeket”?**
*Ha igaz:*

3.1. Mi lehet az oka annak, hogy a gyermek otthon felszólításra sem alkot dallamokat, dalszövegeket?	Válasz:
3.2. Hogyan szokott erre a helyzetre reagálni a szülő?	Válasz:

*Ha nem igaz:*

3.3. Szülőként problémának tartaná, ha a gyermek nem engedelmeskedne a művészeti tevékenységre vonatkozó szülői felszólításnak?	Válasz:
3.4. Mit tenne, ha a gyermek egy alkalommal nem engedelmeskedne a művészeti tevékenységre vonatkozó szülői felszólításnak?	Válasz:

**4. Igaz ez az állítás: „A gyermekemnek nincsenek gátlásai, ha dalokat, dallamokat kell alkotni, előadni”?**
*Ha igaz:*

4.1. Soha nem is voltak a gyermeknek gátlásai a zeneművészeti tevékenységgel kapcsolatban?	Válasz:
4.2. Tudna konkrét példát mondani arra, amikor megnyilvánult, hogy a gyermeknek valóban nincsenek gátlásai ezen a téren?	Válasz:

*Ha nem igaz (tehát, ha a gyermeknek vannak gátlásai az adott művészeti tevékenységgel kapcsolatban):*

4.3. Mi válthatta ki ezeket a gátlásokat?	Válasz:
4.4. Próbálták már ezt kezelni valahogyan, s ha igen, akkor hogyan?	Válasz:

**5. Igaz ez az állítás: „A gyermekemet otthon céltudatosan tanítottuk/tanítjuk énekelni, zenélni és/vagy zenei alkotótevékenységet folytatni”?**
*Ha igaz:*

5.1. Ki tanította a gyermeket a családban erre a művészeti tevékenységre (anya, apa, nagyszülő, testvér stb.)?	Válasz:
5.2. Mit tanult a gyermek (dalokat, hangszeres játékot, komponálást stb.)?	Válasz:

*Ha nem igaz:*

5.3. Mi az oka annak, hogy nem tanították/tanítják otthon zenei előadói, zeneszerzői tevékenységre a gyermeket?	Válasz:
5.4. Van otthon a gyermeknek szóló kisebb-nagyobb zenetár?*	Válasz:

\*Megjegyzés: ezt a kérdést a „Ha igaz” esetben is célszerű feltenni!

**6. Igaz ez az állítás: „A gyermekemet zeneművészeti különfoglalkozásokra járatuk/járatjuk”?**

*Ha igaz:*

6.1. Ki, illetve milyen szervezet tartotta/szervezte a foglalkozásokat?	Válasz:
6.2. Mennyi időn keresztül vett részt a gyermek a különfoglalkozásban?	Válasz:

*Ha nem igaz:*

6.3. Miért nem járatják/járatják a gyermeket zeneművészeti különfoglalkozásokra?	Válasz:
6.4. A jövőben tervezik-e zeneművészeti foglalkozásokra járatni a gyermeket, s ha igen, akkor milyen célból?	Válasz:

**7. Igaz ez az állítás: „A gyermekem már indult zeneművészeti versenyeken, pályázatokon alkotásaival”?**

*Ha igaz:*

7.1. Milyen versenyeken, pályázatokon indult a gyermek, s ezek intézményi, városi, megyei, országos, nemzetközi rendezvények voltak?	Válasz:
7.2. Mennyire lelkesen vett részt a gyermek ezeken a versenyeken, ezekben a pályázatokban?	Válasz:

*Ha nem igaz:*

7.3. Mi volt az oka, hogy nem indult ilyen versenyeken, pályázatokon a gyermek?	Válasz:
7.4. Szeretné, ha a jövőben indulhatna gyermeke ilyen versenyeken, pályázatokon, s ha igen, akkor miért?	Válasz:

**8. Igaz ez az állítás: „A gyermekem alkotásaival már díjakat nyert zeneművészeti versenyeken”?**

*Ha igaz:*

8.1. Mikor és milyen díjakat nyert a gyermek?	Válasz:
8.2. Megvannak a díjakat, eredményeket bizonyító oklevelek, emléklapok, érmek stb.?	Válasz:

*Ha nem igaz:*

8.3. Van arról tapasztalata, hogy hogyan reagál gyermeke arra, ha nem nyer művészeti versenyen?	Válasz:
8.4. Ön szerint hogyan fogadná gyermeke, ha díjat nyerne művészeti versenyen?	Válasz:

**9. Igaz ez az állítás: „A gyermekem már nagyon korán (8-10 hónapos korában) felismerhetően tudott énekelni dalocskákat”?**

*Ha igaz:*

9.1. Készültek ebben az időszakban videó- vagy hangfelvételek a gyermek énekéről?	Válasz:
9.2. Miként lehetne megoldani, hogy ezeket a felvételeket megismerhessük?	Válasz:

*Ha nem igaz:*

9.3. Hány éves korában kezdett el énekelni a gyermek?	Válasz:
9.4. Vannak ebből az időszakból videó- és hangfelvételek a gyermek beszédéről?	Válasz:

**10. Igaz ez az állítás: „A gyermekem zenei produkcióit, fellépéseit, saját szerzeményeit dokumentáló (írott, hang-, kép-, filmfelvételen rögzített) gyűjtemény a családban rendelkezésre áll”?**

*Ha igaz:*

10.1. Mióta és milyen rendszerességgel történik a gyűjtemény összeállítása?	Válasz:
10.2. Megtekinthető a gyűjtemény?	Válasz:

*Ha nem igaz:*

10.3. A véletlen hozta így, vagy tudatos megfontolás eredménye, hogy nincs ilyen gyűjtemény?	<i>Válasz:</i>
10.4. Lehetőséget lát arra, hogy a továbbiakban létrejöjjön a gyermek otthoni zenei produkcióit tartalmazó gyűjtemény?	<i>Válasz:</i>

Vége van az interjúnak. Köszönjük a válaszadást!



## 5. S.M.ART-Z NONKOGNITÍV ÉLMÉNYFELTÁRÓ GYAKORLAT

A S.M.ART-Z nonkognitív élményfeltáró gyakorlat célja a vizsgálati személy megadott témával kapcsolatos attitűdjének, megnyilvánulásainak megismerése, feltárása zeneművészeti tevékenységen keresztül.

Az attitűdök a tárgyakkal kapcsolatos ismeretekből, érzelmekből és viselkedési szándékokból épülnek fel.

A megismerni kívánt attitűd tárgyát (illetve az alkotás témáját) a vizsgálatvezető határozza meg. Jellegzetes témák lehetnek például:

1. Én (testi jellemzők, fizikai képességek, intellektuális képességek, személyiségvonások, vágyak, félelmek stb.)
2. Család (saját család, elképzelt család, elvárásolt család, családtagok stb.)
3. Kortársak (barátok, osztálytársak, bántalmazók, bántalmazottak stb.)
4. Iskola (fizikai környezet, külső/belső terek, tanárok stb.)
5. Tanulás (tanulás általában, egy konkrét tantárgy tanulása, tanulási sikerek/kudarok stb.) stb.

A nonkognitív élményfeltáró gyakorlat „érzékeny” tartalmakat, attitűdöket is érinthet, ezért a vizsgálatvezetőnek fokozott figyelmet kell fordítania a vizsgálati személyek és családtagjaik adatvédelmi- és személyiségi jogainak biztosítására (esetenként például kizárólag egyéni formában történhet az adatfelvétel).

Az zeneművészeti tevékenységet (például: dalszövegírás, zeneszerzés, a zenei műfajt, a felhasználható hangszereket stb.) a vizsgálati személy és a vizsgálatvezető határozzák meg.

A további oldalakon megtalálható a gyakorlat feladatlapja, illetve a tapasztalatok összegzését szolgáló ív.

Az instrukciók és a vizsgálattal kapcsolatos megfontolások az alábbi szakirodalomban találhatóak meg:

Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART-Z: kézikönyv*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.

 **S.M.ART** S.M.ART-Z NONKOGNITÍV  
MŰVÉSZETI MÉRŐESZKÖZ ÉLMÉNYFELTÁRÓ GYAKORLAT: VÁLASZLAP

<b>Vizsgálati személy (v.sz.):</b>		<b>V.sz. neve:</b>	<input type="checkbox"/> nő	<input type="checkbox"/> ffi
<b>V.sz. életkora:</b>		<b>V.sz. évfolyama/osztálya:</b>		
<b>V.sz.-t nevelő intézmény:</b>				
<b>Vizgálatvezető:</b>		<b>Dátum:</b>		

\*Ha a vizsgálati személy nem tud írni, vagy lassan ír, akkor a vizgálatvezető írja le a vizsgálati személy közléseit (például: dalszöveget, kottát, instrukciókat stb.).

**Téma:** .....


**S.M.ART** S.M.ART-Z NONKOGNITÍV  
 MŰVÉSZETI MÉRŐESZKÖZ ÉLMÉNYFELTÁRÓ GYAKORLAT: ÖSSZEGZÉS

<b>Vizsgálati személy (v.sz.):</b>		<b>V.sz. neve:</b>	<input type="checkbox"/> nő	<input type="checkbox"/> ffi
<b>V.sz. életkora:</b>		<b>V.sz. évfolyama/osztálya:</b>		
<b>V.sz.-t nevelő intézmény:</b>				
<b>Vizgálatvezető:</b>		<b>Dátum:</b>		

Téma: .....

Idő	Témával kapcsolatos...			
	...ismeret	...érzelem	...viselkedés	...produktum
0-5. perc				
5-10. perc				
10-15. perc				
15-20. perc				
20-25. perc				
25-30. perc				
30-35. perc				
35-40. perc				
40-45. perc				
<b>A vizgálatvezető összbenyomása:</b>				





## IRODALOM

*2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről*

Hanák Zsuzsanna (2015b): Állandóság és változás az iskolaérettség megítélésében. *Képzés és Gyakorlat (Training and Practice)*, 13 (2015, 1-2.), 221-230.

Hanák Zsuzsanna (2016): *A korai iskolaelhagyás problematikája és a megelőzés lehetőségei a magyar közoktatásban*. Habilitációs értekezés, Eszterházy Károly Főiskola

Mező Ferenc és Mező Katalin (2019): *A művészetdiagnosztikai mérőeszköz fejlesztésének koncepciója*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest. ISBN 978-963-7165-84-9

Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART-Z: kézikönyv*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.





A S.M.ART művészeti mérőeszköz rendszer célja, hogy művészeti foglalkozásokba integrálható módon a tanulók megismerésében segítse a pedagógusokat.

A képző-, a zene-, a táncművészet és az irodalom terén kognitív teljesítménytesztek, megfigyelési szempontsorok, szülői kérdőívek, interjú vázlatok és nonkognitív élményfeltáró feladatok alkotják a S.M.ART művészeti diagnosztikai rendszert.

**Készült:**

a Magyar Képzőművészeti Egyetem  
„A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése  
a köznevelési intézményekben” című,  
EFOP-3.2.6-16-2016-00001 azonosítószámú projektjének,  
„Művészeti mérőeszköz fejlesztés” alprojektje keretében  
a K+F Stúdió Kft. közreműködésével.

